

חוק-יסוד: משק המדינה¹

- מסים, מילוות חובה ותשלומי חובה אחרים
לא יוטלו, ושיעוריהם לא יישונו, אלא בחוק
או על פיו; הוא הדין לגבי אגרות.²
- מסים, מילוות חובה, תשלומי חובה אחרים
ואגרות המשתלמים לאוצר המדינה,
ושיעוריהם לא נקבעו בגוף החוק, ולא נקבעה
בחוק הוראה שקביעתם בתקנות טעונה
אישור הכנסת או ועדה מועדונית, קביעתם
בתקנות טעונה אישור מראש או תוך
התקופה הקבועה לכך בחוק - בהחלטת
הכנסת או בהחלטת ועדה מועדונית
שהכנסת הסמיכה לכך.
- עסקאות בנכסי המדינה, רכישת זכויות וקבלת
התחייבויות בשם המדינה ייעשו בידי מי שהוסמך
לכך בחוק או על פיו.

¹ ס"ח התש"ה, עמ' 206 (פורסם ביום 31.7.1975); תיקון מס' 1 - ס"ח התשמ"ב, עמ' 170; תיקון מס' 2 - ס"ח התשמ"ג, עמ' 58; תיקון מס' 3 (עקיף) - ס"ח התשמ"ח, עמ' 32; תיקון מס' 4 - ס"ח התשנ"ב, עמ' 40; תיקון מס' 5 - ס"ח התשנ"ב, עמ' 224; תיקון מס' 6 - ס"ח התשס"ג, עמ' 498; תיקון מס' 7 (עקיף) - ס"ח התש"ע, עמ' 551; תיקון מס' 8 - ס"ח התשע"ד, עמ' 346 (עקיף), יחול מהבחירות לכנסת ה-20; תיקון מס' 9 - ס"ח התשע"ז, עמ' 32; תיקון מס' 10 וה"ש לשנת 2020 (מ-7.4.2020 עד 31.12.2020) (או עד יום קבלת חוק התקציב לשנת 2020, אולם בשנה זו לא התקבל חוק תקציב) - ס"ח התש"ף, עמ' 16; תיקון לתיקון מס' 10 וה"ש - ס"ח התש"ף, עמ' 46; תיקון מס' 2 לתיקון מס' 10 וה"ש - ס"ח התש"ף, עמ' 230; תיקון מס' 3 לתיקון מס' 10 וה"ש - ס"ח התש"ף, עמ' 294; תיקון מס' 4 לתיקון מס' 10 וה"ש (תיקון עקיף) - ס"ח התש"ף, עמ' 420; תיקון מס' 5 לתיקון מס' 10 וה"ש - ס"ח התש"ף, עמ' 436; תיקון מס' 6 לתיקון מס' 10 וה"ש - ס"ח התשפ"א, עמ' 28; תיקון מס' 11 וה"ש לשנת 2021 - ס"ח התשפ"א, עמ' 252; תיקון מס' 12 (עקיף) - ס"ח התשפ"א, עמ' 368; תיקון מס' 13 - ס"ח התשפ"ג, 138; תיקון מס' 14 - ס"ח התשפ"ד, עמ' 278.

² אין בחוק זה כדי לגרוע מתקפו של סעיף 2 לחוק מס' מכס ובלו (שינוי תעריף), התש"ט-1949 (סעיף 2 לחוק משק המדינה (הוראות מעבר), התש"ה-1975).

תקציב המדינה ייקבע בחוק.	(1) (א)	3.	תקציב המדינה (תיקונים מס' 1, 2, 7, 8, 9, 12 ו-13)
התקציב יהיה לשנה אחת ויביא את הוצאות הממשלה הצפויות והמתוכננות. ³	(2)		
(א) הממשלה תניח על שולחן הכנסת את הצעת חוק התקציב במועד שקבעה ועדת הכספים של הכנסת, אך לא יאוחר משישים ימים לפני תחילת שנת הכספים ולא מוקדם משישה חודשים לפני תחילת שנת הכספים.	(1) (ב)		
(ב) על אף האמור בפסקת משנה (א), התקיימו הנסיבות כאמור בסעיף 36א(ב) לחוק-יסוד: הכנסת ולא התקבל חוק תקציב לפני תחילת שנת	(1) (ב)		

³ הנשיאה נאור בבג"ץ 8749/13 חה"כ סתיו שפיר נ' שר האוצר (פרסם ביום 13.8.2017): "השאלה שבמוקד הסכסוך היא, מהו היקף סמכותם של המשיבים לבצע העברות תקציביות מכוח חוק יסודות התקציב. חוק התקציב השנתי משקף את הפעילות העתידית של הממשלה, ולכן עליו להתייחס לפי החוק להוצאות "צפויות ומתוכננות". כיוון שחוק יסודות התקציב כפוף מבחינה נורמטיבית לחוק היסוד, אין מחלוקת למעשה על כך שהוצאות "צפויות ומתוכננות" חייבות עיגון בחוק, ולא ניתן לממשן באמצעות המנגנון הקבוע בחוק יסודות התקציב. כן מוסכם על הצדדים כי השימוש בהעברות תקציביות אינו יכול להביא לפריצת המסגרת הכללית של התקציב. שורש המחלוקת מצוי בשאלה כיצד יש לפרש את התיבה הוצאות "צפויות ומתוכננות", המקרינה כאמור על היקף סמכותם של המשיבים לבצע העברות תקציביות... בכל הנוגע לקביעת תקציב המדינה ולשינויו, חוק היסוד וחוק יסודות התקציב מתווים מנגנוני פיקוח משלימים, המשקפים איזון שנוהג שנים ארוכות בין עיקרון הפיקוח פרלמנטרי לבין הצורך בגמישות תקציבית. משום כך, יש להיזהר מפני מתן מובן רחב מדי לתיבה "הוצאות צפויות ומתוכננות". הרחבת מונח זה יתר על המידה בדרך פרשנית תצר את סמכות המשיבים מכוח חוק יסודות התקציב ועלולה להפר את האיזון שנקבע בדין, בניגוד לתכליתו... פרשנות העותרת או שלפיה אין לבצע העברות תקציביות המשקפות הוצאות שניתן היה לצפותן או לתכנן - אינה יכולה להתקבל."

הכספים, תניח הממשלה את הצעת חוק התקציב על שולחן הכנסת במועד שקבעה ועדת הכספים של הכנסת, אך לא יאוחר משישים ימים לפני היום הקובע כאמור באותו סעיף, ולעניין תקופה זו לא יובאו בחשבון מועדי ישראל וערביהם כמשמעותם באותו סעיף.

(2) התקיים האמור בפסקת משנה (1), ובנסיבות אלה בלבד, רשאית הממשלה להניח על שולחן הכנסת יחד עם הצעת חוק התקציב כאמור בפסקת משנה (1), הצעת חוק תקציב לשנת הכספים שלאחריה אף אם מועד ההנחה מוקדם משישה חודשים לפני תחילתה של אותה שנת כספים.

(2) הצעת חוק התקציב תהיה מפורטת.

(3) הצעת התקציב המפורטת של משרד הביטחון והצעת התקציב המפורטת של גופים ביטחוניים שייקבעו לעניין זה בחוק⁴ לא יונחו על שולחן הכנסת אלא על שולחן ועדה משותפת של ועדת הכספים וועדת החוץ והביטחון של הכנסת.

(4) להצעת חוק התקציב יצורף אומדן המקורות למימונו.

⁴ ר' סעיף 18(א) לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.

- 5(ג) במקרה הצורך רשאית הממשלה להגיש בתוך שנת הכספים הצעת חוק תקציב נוסף.
- (ד) נראה לממשלה כי חוק התקציב לא יתקבל לפני תחילת שנת הכספים, רשאית היא להגיש הצעת חוק תקציב ביניים.
- (ה) שר האוצר יגיש לכנסת מדי שנה דין וחשבון על ביצוע תקציב המדינה; פרטים ייקבעו בחוק.
- (א) 3א. הממשלה תכין לקראת כל שנת כספים תכנית תקציב רב-שנתית שתכלול את הצעת חוק התקציב לשנה הקרובה וכן תכנית תקציב לשתי השנים הבאות אחריה.
- (ב) הממשלה תניח על שולחן הכנסת את תכנית התקציב הרב-שנתית ביחד עם הצעת חוק התקציב.
- (ג) כל הצעת חוק תקציב שתגיש הממשלה לכנסת תתבסס על תכנית התקציב הרב-שנתית שהוכנה והונחה על שולחן הכנסת לפי סעיף זה בשנה הקודמת.
- (א) 1א3. הניחה הממשלה על שולחן הכנסת הצעת חוק תקציב לשנת הכספים שלאחריה כאמור בסעיף 3(ב)(1)(ב)(2) (בסעיף זה - שנת התקציב), יחולו ההוראות האלה:
- תקציב רב שנתי (תיקון מס' 4)**
- מנגנון התכנסות התיקונים מס' 13 ו-14)**

⁵ הנשיאה נאור בבג"ץ 8749/13 חה"כ סתיו שפיר נ' שר האוצר (פורסם ביום 13.8.2017): "העברת תקציב נוסף במהלך השנה צריכה להיות שמורה רק למקרים חריגים שבהם נוצר צורך דחוף ובלתי צפוי בשינוי התקציב מיסודו, שינוי שמשמעותו יצירת מסגרת כלכלית חדשה לגמרי. מקרים אלה, למשל, הם מקרים שבהם יש צורך לפרוץ את המסגרות הפיסקליות של התקציב הקיים או לערוך שינוי קיצוני מבחינת היקפו וטיבו בסדרי העדיפויות הממשלתיים."

- (1) בחוק התקציב לשנת התקציב ייקבע תקציב התאמות ששיעורו והוראות לעניין השימוש בו ייקבעו בחוק (בסעיף זה - תקציב התאמות); הממשלה תביא לאישור ועדת הכספים של הכנסת את הצעתה לשימוש בתקציב ההתאמות;
- (2) הממשלה, לפי הצעת שר האוצר, תגיש לכנסת עד 1 בנובמבר בשנה שקדמה לשנת התקציב, ולא מוקדם מ-15 באוקטובר בשנה שקדמה לשנת התקציב, דוח לעניין קיום או אי-קיום הפרש הוצאות או הפרש גירעון הצפויים בשנת התקציב (בסעיף זה - דוח הפרשים); הוראות לעניין הגשת דוח הפרשים והפרטים שייכללו בו ייקבעו בחוק;
- (3) שר האוצר ידווח לוועדת הכספים של הכנסת, לא יאוחר משישים ימים לפני הגשת דוח הפרשים, על המגמות הכלכליות והפיסקליות הצפויות בשנת התקציב;
- (4) צפוי בשנת התקציב, על פי דוח ההפרשים, הפרש הוצאות או הפרש גירעון, ועל פי הדוח האמור אין בשימוש בתקציב ההתאמות כדי לכסות את מלוא ההפרש האמור, יגיש שר האוצר לאישור הממשלה, יחד עם דוח ההפרשים, תוכנית לשם כיסוי יתרת ההפרש (בסעיף זה - תוכנית מאזנת); הוראות לעניין הכנת תוכנית מאזנת ופרטיה ייקבעו בחוק; הממשלה תאשר ותגיש לכנסת ולוועדת הכספים של הכנסת את התוכנית המאזנת יחד עם אישור דוח ההפרשים;

(5) בוצעו הפעולות לפי התוכנית המאזנת עד 1 בדצמבר בשנה שקדמה לשנת התקציב, ולא נותר הפרש גירעון או הפרש הוצאות, תאשר זאת הממשלה בהחלטה שתיתן עד המועד האמור, ותניח את אישורה על שולחן הכנסת עד 1 בדצמבר בשנה שקדמה לשנת התקציב;

(6) לא בוצעו פעולות לפי התוכנית המאזנת, או בוצעו רק חלק מהן עד 1 בדצמבר בשנה שקדמה לשנת התקציב ונותר הפרש גירעון או הפרש הוצאות, יחולו ההוראות האלה, לפי העניין:

(א) נותר הפרש גירעון - יופחת סכום ההוצאה הממשלתית המותרת לפי חוק התקציב לשנת התקציב בסכום הפרש הגירעון שנותר; הממשלה, לפי הצעת שר האוצר, תביא לאישור ועדת הכספים של הכנסת תוכנית להפחתת ההוצאה הממשלתית המותרת לפי פסקה זו עד 1 בדצמבר בשנה שקדמה לשנת התקציב;

(ב) נותר הפרש הוצאות - הממשלה, לפי הצעת שר האוצר, תביא לאישור ועדת הכספים של הכנסת תוכנית להפחתת סעיפי ההוצאה בחוק התקציב לשנת התקציב לשם כיסוי הפרש ההוצאות שנותר, עד 1 בדצמבר בשנה שקדמה לשנת התקציב;

(ג) הוראות לעניין התוכנית שתוגש לפי פסקת משנה (א) או (ב) ואישור ועדת הכספים של הכנסת ייקבעו בחוק;

(7) ועדת הכספים של הכנסת רשאית להציע לשר האוצר שינויים בתוכנית להפחתת ההוצאה הממשלתית המותרת כאמור בפסקה (6)(א) או (ב), עד 15 בדצמבר בשנה שקדמה לשנת התקציב; הציעה הוועדה כאמור, תביא הממשלה לאישור הוועדה, לאחר ששקלה את הצעות הוועדה כאמור, תוכנית להפחתת ההוצאה הממשלתית המותרת עד 24 בדצמבר בשנה שקדמה לשנת התקציב;

(8) לא אישרה ועדת הכספים של הכנסת את התוכנית שהגישה הממשלה לפי פסקה (6)(א) או (ב) או לפי פסקה (7), יופחתו סכומי ההוצאה בסעיפי התקציב בחוק התקציב, באופן שווה, בגובה הפרש הגירעון או הפרש ההוצאות שנותר כאמור בפסקה (6), לפי העניין, לשם כיסוי ההפרש שנותר;

(9) ועדת הכספים של הכנסת רשאית להניח על שולחן הכנסת את מסקנותיה מדיוניה כאמור בפסקאות (1), (3), (4) ו-(6) עד (8); הוראות בעניין הדיון בעניין זה בכנסת ייקבעו בחוק.

(1A) (1) על אף האמור בסעיף קטן (א), התרחש אירוע חריג ובלתי צפוי שיש לו השלכה פיסקלית משמעותית, המשפיעה במישרין על הנתונים שבבסיס דוח ההפרשים כאמור בפסקה (2) שבסעיף קטן (א), ובשל סמיכות האירוע והשפעותיו על מועד הגשת דוח ההפרשים לא ניתן להגיש במועד הקבוע באותה פסקה דוח הפרשים הכולל נתונים מעודכנים כנדרש בחוק, רשאית הממשלה, לפי הצעת שר האוצר, באישור הכנסת לאחר שקיבלה את המלצתה של ועדת הכספים של הכנסת, לדחות את המועד הקבוע באותה פסקה, בתקופה אחת שלא תעלה על 50 ימים (בסעיף קטן זה - תקופת הדחייה).

(2) אישרה הכנסת את דחיית המועד כאמור בפסקה (1), יידחו בהתאמה יתר המועדים שנקבעו לפי סעיף קטן (א) (להלן - המועד הנדחה), ובלבד שהפחתה לפי פסקה (8) של אותו סעיף קטן תתבצע בתום תקופת הדחייה הנמנית החל מהמועד הקבוע בסעיף 7 לחוק ההתאמות הפיסקליות, התשפ"ג–2023; ואולם, אם החליטה הממשלה כי התוכנית המאזנת תכלול הצעת חוק תקציב נוסף לשנת התקציב, תונח הצעת חוק כאמור על שולחן הכנסת במועד שלא יפחת מ-30 ימים לפני תום תקופת הדחייה, ויחולו הוראות סעיף קטן (א) בשינויים אלה:

- (א) דוח הפרשים לפי פסקה (2) יוגש במועד הנדחה ;
- (ב) בפסקה (4), המילים "יחד עם דוח ההפרשים" ו"יחד עם אישור דוח ההפרשים" - לא ייקראו ;
- (ג) פסקאות (5) עד (7) ו-(9) - לא ייקראו ;
- (ד) במקום פסקה (8) יקראו :

"(8) לא בוצעו הפעולות לפי התוכנית המאזנת, כולן או חלקן, יופחתו במועד הנדחה סכומי ההוצאה בסעיפי התקציב בחוק התקציב, באופן שווה, בגובה הפרש הגירעון או הפרש ההוצאות, לפי העניין, לשם כיסוי ההפרש שנוטר."

- (3) הכנסת תפרסם ברשומות הודעה על המועדים המעודכנים שנדחו לפי סעיף קטן זה.⁶

⁶ ביום 20.12.2023 אישרה הכנסת את בקשת הממשלה לדחות את המועד להגשת דוח הפרשים לתקופה של 50 ימים, ובהתאמה נדחו יתר המועדים לפי סעיף 1א3(א) לחוק היסוד, כמפורט להלן ("פ התשפ"ד, עמ' 2590):

(1) המועד להגשת דוח הפרשים לפי פסקה (2) והמועד להגשת תוכנית מאזנת לפי פסקה (4) - עד יום ט' בטבת התשפ"ד (21 בדצמבר 2023);

(2) המועד לביצוע פעולות לפי התוכנית המאזנת והמועד להנחת החלטת הממשלה בדבר אישור ביצוע פעולות לפי התוכנית המאזנת על שולחן הכנסת לפי פסקה (5) - עד יום י' בשבט התשפ"ד (20 בינואר 2024);

(3) אי-ביצוע פעולות לפי התוכנית המאזנת או ביצוע רק חלק מהן והמועד שבו תביא הממשלה לאישור ועדת הכספים של הכנסת תוכנית להפחתת ההוצאה הממשלתית המותרת או תוכנית להפחתת סעיפי ההוצאה בחוק התקציב לשנת התקציב לשם כיסוי הפרש ההוצאות שנוטר לפי פסקה (6)(א) או (ב), לפי העניין - עד יום י' בשבט התשפ"ד (20 בינואר 2024);

(ב) בסעיף זה -

"הפרש גירעון" - ההפרש שבין תחזית הגירעון לשנת התקציב לסכום הגירעון המותר לשנת התקציב, כפי שנקבע בחוק;

"הפרש הוצאות" - ההפרש שבין תחזית ההוצאה הממשלתית לשנת התקציב לסכום ההוצאה הממשלתית המאושרת לשנת התקציב, כפי שנקבע בחוק.

-
- (4) המועד שבו ועדת הכספים של הכנסת רשאית להציע שינויים בתוכנית להפחתת ההוצאה הממשלתית המותרת לפי פסקה (7) - עד יום כ"ד בשבט התשפ"ד (3 בפברואר 2024);
- (5) המועד שבו הממשלה תביא לאישור ועדת הכספים תוכנית להפחתת ההוצאה הממשלתית המותרת לפי פסקה (7) - עד יום ג' באדר א' התשפ"ד (12 בפברואר 2024);
- (6) המועד להפחתת סכומי ההוצאה בסעיפי התקציב בחוק התקציב לפי פסקה (8) ובהתאם להוראות סעיף 1א3(1א)2 לחוק היסוד - עד יום י' באדר א' התשפ"ד (19 בפברואר 2024).
- על אף האמור, אם החליטה הממשלה כי התוכנית המאזנת תכלול הצעת חוק תקציב נוסף לשנת התקציב, תונח הצעת חוק כאמור על שולחן הכנסת עד יום י' בשבט התשפ"ד (20 בינואר 2024), ויחולו לעניין זה מועדים אלה:
- (1) המועד להגשת דוח הפרשים לפי פסקה (2) - עד יום ט' בטבת התשפ"ד (21 בדצמבר 2023);
- (2) לא בוצעו הפעולות לפי התוכנית המאזנת, כולן או חלקן, יופחתו סכומי ההוצאה בסעיפי התקציב בחוק התקציב לפי סעיף 1א3(1א)2(ד) לחוק היסוד - עד יום י' באדר א' התשפ"ד (19 בפברואר 2024).

מעודכן ליום כ"ז בטבת התשפ"ד (8.1.2024)

אי קבלת חוק 8.ב3⁸ (א) לא נתקבל חוק התקציב לפני תחילתה של שנת הכספים, יחולו ההוראות שלהלן לגבי שנת התקציב ההמשכי :

(תיקונים מס' 10, 8, 5 וה"ש, 11 וה"ש)

(1) הממשלה תהיה רשאית להוציא את ההוצאות כמפורט להלן :

(א) כל חודש, סכום השווה לחלק השנים עשר מההוצאה הממשלתית המותרת לשנה הקודמת או מתקרת ההוצאה הממשלתית לשנה הקודמת, כשהן צמודות לשיעור הגידול באוכלוסייה, לפי הנמוך ;

(ב) הוצאה המותנית בהכנסה, בהתאם להוראות שייקבעו בחוק ;

⁷ תחילתו של סעיף זה - ביום שייכנס לכהונתו ראש הממשלה שנבחר במועד הבחירות לכנסת ה-14. ר' סעיף 63(ב) לחוק-יסוד : הממשלה.

סעיף 49 לחוק יסודות התקציב שכותרתו "פרסום הוצאות הממשלה בתקופה שבה לא נתקבל חוק תקציב שנתי" קובע : לא נתקבל חוק תקציב שנתי לפני תחילתה של שנת הכספים, יפרסם החשב הכללי במשרד האוצר באתר האינטרנט של משרד האוצר, את הסכומים שהוציאה הממשלה בכל חודש בתקופה כאמור בסעיף 33 לחוק-יסוד : משק המדינה ; בפרסום כאמור יפורטו הכספים שהוציאה הממשלה לקיום התחייבויות המדינה מכוח חוק, חוזים ואמנות, להפעלת שירותים חיוניים ולפעולות אחרות, וכן כל החלטה בעניינים כאמור שהתקבלה לפי הנחיות החשב הכללי.

⁸ בתיקון מס' 50 לחוק-יסוד : הכנסת, שתיקן בין היתר את סעיף 33 לחוק-יסוד : משק המדינה, נקבע כי לתקציב המשכי יתווסף סכום של 11 מיליארד ₪. בעתירה לביטול התיקון ניתנה בדעת רוב, בהרכב מורחב, התראת בטלות. הנשיאה חיות סברה כי התיקון "מייצג מקרה קצה של שימוש לרעה בסמכות המכוננת", אך "בשים לב לכך ששנת הכספים 2020 הסתיימה זה מכבר ; כי... הרוב המוחלט של התוספת הכספית חולק ; כי הכנסת ה-23 התפזרה והכנסת ה-24 אך הושבעה... אני סבורה כי מבלי למעט מחומרת השימוש לרעה בסמכות המכוננת במקרה דנן, יש להסתפק ב"התראת בטלות", ולקבוע כי לא ניתן לתקן את חוק יסוד : משק המדינה כך שתוגדל תקרת התקציב המשכי לצורך מימון מטרות שאינן עולות בקנה אחד עם תכליתו של מנגנון זה וללא צידוק מספק, וכי ככל שכך ייעשה בעתיד - צפוי התיקון להתבטל על פי ההתראה הנוכחית." (בג"ץ 5969/20 סתיו שפיר ואח'י נ' הכנסת ואח', ניתן ביום 23.5.2021).

- (ג) הוצאה של מפעלים עסקיים שפעלו בשנת הכספים הקודמת, בהתאם להוראות שייקבעו בחוק;
- (ד) החזר חובות קרן שאינו החזר חובות כאמור למוסד לביטוח לאומי;
- (2) הממשלה תהיה רשאית להתחייב בגבולות הסכומים כמפורט להלן, ובלבד שלא יהיה בהתחייבויות כאמור כדי להגדיל את ההוצאה באותה שנה מעבר לסכום ההוצאה בתקציב המשכי:
- (א) סכום ההרשאה להתחייב, בהתאם להוראות שייקבעו בחוק;
- (ב) סכום ההוצאה בתקציב המשכי, הסכום להוצאה המותנית בהכנסה והסכום להוצאה של מפעלים עסקיים, כאמור בפסקאות משנה (א) עד (ג) של פסקה (1), בהתאם להוראות שייקבעו בחוק;
- (ג) סכום עודף שנותר בסעיפי התקציב בחוק התקציב הקודם, בהתאם להוראות שייקבעו בחוק;
- (3) הממשלה תהיה רשאית למלא משרות במספר שלא יעלה על מספר המשרות הנקוב בחוק התקציב הקודם.

- (1א) [פקעו]°.
(2א)
- (ב) **(תיקונים מס' 10 וה"ש ו-11 וה"ש)**
 כספים לפי סעיף קטן (א)(1)(א) עד (ג) ייועדו קודם כל לקיום התחייבויות המדינה מכוח חוק, חוזים ואמנות; ביתרת הכספים כאמור תשתמש הממשלה רק להפעלת שירותים חיוניים ופעולות שנכללו בחוק התקציב הקודם לרבות כאלו שנכללו באמצעות שינויים תקציביים (בסעיף קטן זה - שירותים חיוניים ופעולות קודמות); התחייבויות הממשלה לפי סעיף קטן (א)(2) יהיו רק לשירותים חיוניים ופעולות קודמות.
- (ב1) **(תיקונים מס' 10 וה"ש ו-11 וה"ש)**
 תכנית הכוללת את פירוט הוצאות הממשלה הצפויות והמתוכננות לפי סעיף זה תונח בידי משרד האוצר על שולחן הממשלה ותוגש לוועדת הכספים של הכנסת לא יאוחר מחודש מתחילתה של שנת תקציב המשכי; פירוט ההוצאות לעניין משרד הביטחון והגופים הביטחוניים יונח על שולחן הוועדה המשותפת של ועדת הכספים וועדת החוץ והביטחון של הכנסת, כמשמעותה בסעיף 18 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985; שר האוצר ידווח לוועדת הכספים של הכנסת, אחת לחודש, על הוצאות הממשלה לפי תכנית כאמור.
- (ג) אין לשנות סעיף זה אלא ברוב חברי הכנסת.
- (ד) בסעיף זה -
- "הוצאה ממשלתית" - ההוצאה הממשלתית, נטו, לרבות מתן אשראי, ולמעט החזר חובות קרן בלבד שאינו החזר חובות כאמור למוסד לביטוח לאומי;

° סעיפים קטנים (א) ו-(2א) היו בתוקף מיום 7.4.2020 עד 31.12.2020 (או עד יום קבלת חוק התקציב לשנת 2020, אולם בשנה זו לא התקבל חוק תקציב). ר' נוסחם בהמשך.

"ההוצאה הממשלתית המותרת", לשנת כספים מסוימת - סכום ההוצאה הממשלתית המותרת לפי חוק התקציב לאותה שנה, ואם לא התקבל לגבי השנה האמורה חוק התקציב - סכום ההוצאה הממשלתית המותרת לפי חוק-יסוד זה;

"סכום ההוצאה בתקציב המשכ"י" - הסכום השנתי הכולל של ההוצאה הממשלתית כאמור בסעיף קטן (א)(1)(א);

"שיעור הגידול באוכלוסייה" - ממוצע שיעורי הגידול באוכלוסייה בישראל שפרסמה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בשלוש השנים שקדמו לשנה הקודמת לשנת התקציב המשכ"י;

"שנת תקציב המשכ"י" - שנת כספים שעד לתחילתה לא התקבל חוק התקציב לאותה שנה, ואם התקבל חוק התקציב במהלך אותה שנה - החלק משנת הכספים שמתחילתה ועד לקבלת חוק התקציב כאמור;

"תקרת ההוצאה הממשלתית", לשנת כספים מסוימת - סכום ההוצאה הממשלתית המרבי שניתן, לפי חוק, לקבוע לאותה שנה בחוק התקציב, בניכוי סכום ההוצאה הממשלתית באותה שנה שאינו מובא בחשבון כחלק מסכום ההוצאה הממשלתית המרבי שניתן לפי חוק לקבוע בחוק התקציב בשנה שלאחריה.

חקיקה
הצריכה
תקציב¹⁰
(תיקון מס' 6)

ג3. (א) הצעת חוק תקציבית לא תתקבל בכנסת אלא בקולותיהם של 50 חברי הכנסת לפחות; הרוב האמור דרוש בקריאה הראשונה, בקריאה השנייה ובקריאה השלישית; ואולם אם הפכה הצעת חוק להצעת חוק תקציבית לאחר הקריאה הראשונה, דרוש הרוב האמור בקריאה השנייה ובקריאה השלישית.

(ב) הסתייגות תקציבית לא תתקבל בכנסת אלא בקולותיהם של 50 חברי הכנסת לפחות; התקבלה הסתייגות תקציבית להצעת חוק לא תתקבל הצעת החוק בכנסת בקריאה השלישית אלא בקולותיהם של 50 חברי הכנסת לפחות.

(ג) קביעת העלות התקציבית, לענין סעיף זה, של הצעת חוק או הסתייגות, תהיה של ועדה מועדות הכנסת הדנה באותה הצעת חוק או הסתייגות (להלן - הועדה); הועדה תקבע את העלות התקציבית על פי הערכת שר האוצר או מי שהוא הסמיך לכך, אלא אם כן הוכח להנחת דעתה, על פי הערכה אחרת שהוגשה לה, כי העלות התקציבית שונה מהערכת שר האוצר; הערכות לפי סעיף זה יוגשו בצירוף נתונים ואמדנים.

(ד) בסעיף זה -

"הצעת חוק תקציבית" - הצעת חוק שמתקיימים בה כל אלה:

(1) היא הוגשה שלא בידי הממשלה;

¹⁰ (1) תיקון מס' 6, אשר הוסיף את סעיף ג3, חל גם על הצעת חוק שהונחה של שולחן הכנסת לפני תחילתו (ביום 1.6.2003), החל בשלב שבו נמצאת ההצעה בועדת הכנסת הדנה בה;
(2) בתיקון מס' 6 נקבע כי חוק-יסוד: משק המדינה (הצעות חוק והסתייגויות שבביצוען כרוכה עלות תקציבית) (הוראת שעה), התשס"ב-2002 - בטל.

(2) בביצועה כרוכה עלות תקציבית של 5 מיליון שקלים חדשים¹¹ או יותר, בשנת תקציב כלשהי;

(3) הממשלה לא נתנה את הסכמתה לעלות התקציבית;

"הסתייגות תקציבית" - הסתייגות להצעת חוק, שמתקיימים בה כל אלה:

(1) בביצועה כרוכה עלות תקציבית של 5 מיליון שקלים חדשים¹² או יותר, בשנת תקציב כלשהי;

(2) הממשלה לא נתנה את הסכמתה לעלות התקציבית;

"עלות תקציבית" - הוצאה או התחייבות להוצאה מתקציב המדינה, או הפחתה של הכנסות המדינה אף אם ההוצאה או ההפחתה כאמור מלווה בהקטנה של הוצאה או התחייבות להוצאה מתקציב המדינה, או בהגדלה של הכנסות המדינה;

"הוצאה מתקציב המדינה", "הפחתה של הכנסות המדינה" - לרבות הוצאה מתקציבו של גוף מתוקצב או הפחתה של הכנסות גוף מתוקצב;

¹¹ נכון ליום 1.1.2024 הסכום הוא 6,795,860 ₪ - י"פ התשפ"ד, עמ' 2508; התשפ"ג, עמ' 2936; התשפ"ב, עמ' 2625; התשפ"א, עמ' 2619; התש"ף, עמ' 2996; התשע"ט, עמ' 6512; התשע"ח, עמ' 4704; התשע"ז, עמ' 2437; התשע"ו, עמ' 2945; התשע"ה, עמ' 2979; התשע"ד, עמ' 3128; התשע"ג, עמ' 214, עמ' 2504 (העדכון לא פורסם ברשומות עד לתיקון סעיף 93(ו) לתקנון הכנסת במאי 2012).

¹² ראו הסכום המעודכן בהגדרה "הצעת חוק תקציבית".

"גוף מתוקצב" - כהגדרתו בסעיף 21 לחוק
יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.¹³

(ה) הסכומים הנקובים בהגדרות "הצעת חוק תקציבית" ו"הסתייגות תקציבית" בסעיף קטן (ד) יתעדכנו ב- 1 לינואר של כל שנה לפי שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

(ו) הוראות סעיף זה לא יחולו על הצעת חוק שעניינה פיזור הכנסת ועריכת בחירות.

4. **שטרי כסף ומטבעות**
הדפסת שטרי כסף וטביעת מטבעות שימשו הילך חוקי וכן הוצאתם יהיו על פי חוק.

5. **ביקורת (תיקון מס' 3)**
משק המדינה יעמוד לביקורת מבקר המדינה.

¹³ "תאגיד" - (1) תאגיד שהוקם בחוק או מכוח סמכותו של שר שניתנה בחוק, והוא מוסד של המדינה או שנתקיים בו אחד מאלה: (א) הממשלה משתתפת בתקציבו, במישרין או בעקיפין; (ב) חבריו או חברי הנהלתו, כולם או מקצתם, מתמנים בידי הממשלה או בידי שר; למעט בנק ישראל, רשות מקומית וחברה ממשלתית; (2) חברה מוגבלת בערבות, או הקדש, אשר שר או ראש רשות מקומית ממנה להם דירקטור או נאמן, לפי הענין ואשר שר האוצר קובע שהוראות פרק זה, כולן או מקצתן, יחולו עליהם; "גוף מתוקצב" - תאגיד, רשות מקומית, מועצה דתית, בנק ישראל, חברה ממשלתית וחברה עירונית; "חברה ממשלתית" - כמשמעותה בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975, לרבות חברת בת ממשלתית וחברה מעורבת כמשמעותן בחוק האמור; "חברה עירונית" - חברה שיותר ממחצית כוח ההצבעה או הזכות למנות יותר ממחצית מספר הדירקטורים שלה הם בידי רשות מקומית או בידי רשות מקומית יחד עם המדינה או עם חברה עירונית אחרת או חברת בת עירונית; "חברת בת עירונית" - חברה שיותר ממחצית כוח ההצבעה או הזכות למנות יותר ממחצית מספר הדירקטורים שלה הם בידי חברה עירונית, או בידי חברת בת עירונית או בידי חברת בת עירונית יחד עם חברת בת עירונית אחרת.

החלטה בדבר הסמכת ועדות לאשר תקנות לפי חוק-יסוד: משק המדינה¹⁴

הכנסת החליטה בתוקף סמכותה לפי סעיף 1(ב) לחוק-יסוד: משק המדינה -

1. (1) להסמיך את ועדת הכספים לאשר תקנות הקובעות שיעורי מסים, מילוות חובה, תשלומי חובה אחרים ואגרות המשתלמים לאוצר המדינה, למעט אגרות כמפורט בפסקה (2);

(2) להסמיך את ועדת החוקה, חוק ומשפט לאשר תקנות הקובעות שיעורי אגרות המשתלמות לאוצר המדינה, לפי כל דין, בשל הליכים בבתי משפט, בבתי דין ובלשכות ההוצאה לפועל;

והוא כשאין בחוק שלפיו מותקנות התקנות הוראה בדבר אישורן בכנסת או בועדה אחרת מועדותיה.

2. ההחלטה בדבר הסמכת ועדת הכספים לאשר תקנות¹⁵ - בטלה.

3. תחילתה של החלטה זו ביום קבלתה בכנסת¹⁶.

¹⁴ י"פ התש"ם, עמ' 538.

¹⁵ י"פ התשל"ו, עמ' 574.

¹⁶ ההחלטה נתקבלה בכנסת ביום ז' בכסלו התש"ם (27 בנובמבר 1979).